

На данашњи дан 1898. рођена је српска књижевница Десанка Максимовић, члан Српске академије наука и уметности. Завршила је Филозофски факултет у Београду и била професор у Обреновцу, Дубровнику и Београду. Дела: збирке песама "Песме", "Зелени витез", "Песник и завичај", "Отаџбино, ту сам", "Мирис земље", "Тражим помиловање", "Немам више времена", "Песме из Норвешке", "Летопис Перунових потомака", "Ничија земља", "Слово о љубави", приче "Лудило срца", романи "Отворен прозор", "Не заборавити", дечји роман "Прадевојчица", збирка бајки и прозе у стиху "Орашчићи палчићи", путопис "Снимци из Швајцарске".

Данас је субота, 16. мај 2026.

1532 - Шпански освајач Франциско Писаро искрцао се с малом групом војника на северну обалу Перуа. Годину дана потом освојио је ту земљу и брутално је, у зачетку, угушио побуну Инка.

1703 - Умро је француски писац Шарл Перо, аутор збирке бајки "Вилинске приче", у којој су деци широм света познате бајке "Мачак у чизмама", "Црвенкапа" и "Успавана лепотица". Остала дела: "Век Луја Великог", "Поређења старих и модерних".

1812 - Почели су преговори после шестогодишњег Руско-турског рата у којем су Турци поражени и приморани на велике уступке Русији. У том рату Срби су се борили на страни Русије, па је Букурештански мир, закључен 28. маја 1812, предвидео да султан амнестира српске устанике. Договорено је и да Турска влада ступи у директне преговоре с представницима Србије ради споразума о аутономији, али су Турци 1813. напали Србију и угушили Први српски устанак.

1873 - Рођен је француски писац Анри Барби, проповедник радничке солидарности. Учествовао је у Првом светском рату као добровољац, али се убрзо разочарао, изразивши огорченост у роману "Огањ" у којем је описао стравичну слику рата, чиме је снажно утицао на писце антиратних романа у Европи. Остала дела: романи "Пакао", "Светлост", збирка песама "Тугованке".

1881 - Први трамвај у свету с погоном на електричну енергију почео је редовно да саобраћа у Берлину.

1898 - Рођен је српски писац Радко Петровић, један од најоригиналнијих и најзначајнијих српских песника после Првог светског рата. У рату је са српском војском прошао преко врлети данашње Албаније, потом је послат у Француску и у Паризу је дипломирао права. Од 1923. је у дипломатској служби. Радио је у Риму, затим у Вашингтону, где је умро 1949. Његови посмртни остаци пренети су у отаџбину 1986. Припадао је првој генерацији српских модерних и био синоним за темпераментну и неконвенционалну литературу. Његова књига песама "Откровење" сматра се једном од кључних у српској поезији између два светска рата. Писао је и путописе с путовања по

Африци и Америци, а о Првом светском рату у роману "Дан шести". Остала дела: роман "Бурлеска господина Перуна бога грома", лирска проза "Људи говоре", путопис "Африка".

1905 - Рођен је амерички филмски и позоришни глумац Хенри Фонда, једна од најупечатљивијих физиономија светског филма, чију глуму је одликовала префињеност и дискреција. Оскар је добио за улогу у филму "На златном језеру", последњем у више од 80 колико их је снимео. С великим успехом играо је и у бродвејским позориштима у Њујорку, такође у ТВ серијама. Остали филмови: "Фармер се жени", "Стаза усамљеног бора", "На крилима јутра", "Џезабел", "Прича о Александру Грејему Белу", "Џеси Џејмс", "Млади Линколн", "Плодови гнева", "Леди Ив", "Омча за вешање", "Моја драга Клементина", "На апачкој граници", "Бегунац", "Мистер Робертс", "Рат и мир", "Погрешан човек", "Само једном се живи", "12 гневних људи", "Бура над Вашингтоном", "Најдужи дан", "Рој", "Убица на коњу".

1920 - Папа Бенедикт XV канонизовао је Јованку Орлеанку, која је под оптужбом за јерес спаљена на ломачи маја 1431. Рођена 1412. током Стогодишњег рата придобила је француског краља Шарла VII, убедивши га да јој је - Глас с неба - наредио да спасе Француску, да крене у ослобађање Орлеана, а 1429. је на челу одреда од око 800 људи натерала Енглезе да обуставе опсаду града. Потукла их је и код Поатјеа, а Шарла VII одвела је у Ремс, где је крунисан. Бургунђани су је заробили у мају 1430. и продали Енглезима. После процеса пред енглеским црквеним судом у Руану, на којем се држала изузетно храбро, осуђена је под оптужбом да је јеретик и вештица. Бес Француза због њеног мученичког страдања и патриотско одушевљење које је изазвала омогућили су протеривање Енглеза из Француске и 1453. завршетак Стогодишњег рата.

1929 - У Холивуду су додељене прве награде америчке филмске академије (од 1931. назване Оскар). Прве награде додељене су филму "Крила", глумици Џенет Гејнор и глумцу Емилу Џенингсу.

1932 - У Токију је убијен јапански премијер Цујоши Инукаи.

1932 - Погинуо је је Албер Лондр, француски писац и новинар. Његове светски познате репортаже постале су временом класична новинарска лектира. Био је изразито ангажован аутор, предано је указивао на проблематику коју су други избегавали. Осим о родној Француској, писао је о земљама Африке, Латинске Америке, Пацифику, па и о

проблемима Балкана, између осталог о Србији и Београду. Бавио се проблематиком колонијализма, тероризма, милитаризма, трговине људима. Његовим именом названа је француска национална награда за новинарство. Дела: "Земља абоноса", "Бело робље", "Бириби", "Терор на Балкану", "Пут у Буенос Аирес".

1935 - Потписан је чехословачко-совјетски пакт, према којем је Совјетски Савез био дужан да брани Чехословачку, под условом да се сама оружано супротстави агресору и да јој Француска притекне у помоћ.

1941 - Скупштина Исланда окончала је уговор с Данском и прогласила независност, која је потврђена плебисцитом 24. маја 1944, на основу којег је Исланд касније проглашен републиком. Исланд је од 1918. био у персоналној унији с Данском (под истом круном) а раније је био данска колонија.

1947 - Умро је енглески биохемичар Фредерик Гауленд Хопкинс, један од оснивача науке о витаминима, који је с холандским лекаром Кристијаном Ајкманом 1929. поделио Нобелову награду за медицину. Изучавао је значај витамина у исхрани лабораторијских животиња и закључио да су они неопходни за нормалан раст и развој организма. Такође је изоловао глутатион и показао његов велики значај у ћелијској оксидацији и аминокиселину триптофан. Доказао је и да је пигмент крила неких лептира дериват мокраћне киселине и да неке екскреторне супстанце служе као боје у животињском царству.

1961 - Генерал Парк Чунг Хи извршио је војни удар у Јужној Кореји и потом је владао том азијском земљом до 1979, када га је убио шеф његове безбедности. Војна управа је одмах по преузимању власти забранила рад синдиката и политичких партија.

1969 - Совјетски васионски брод "Венера 5" спустио се на Венеру и почео да шаље податке о тој планети.

1972 - После осам година изградње, у рад је пуштен хидроенергетски и пловидбени систем "Ђердап", заједнички градитељски подухват Југославије и Румуније. Систем је коштао око 400 милиона долара, а електропривреде двеју земаља су добиле 5,6 милијарди киловат-часова струје годишње.

1974 - Социјалдемократа Хелмут Шмит постао је канцелар Западне Немачке после оставке Вилија Бранта.

1975 - Јапанка Јунко Табеи постала је прва жена која се попела на највиши светски врх Монт Еверест.

1984 - Умро је амерички писац Ирвин Шо, чија се проза одликује снажном драматичношћу, друштвеном свешћу и живим дијалогом. Борио се у Другом светском рату као амерички војник у Европи и Африци. Дела: романи "Млади лавови", "Луси Краун", "Две седмице у другом граду", "Гласови летњег дана", "Просјак и лопов", "Богаташ и сиромаш", "Хлеб на водама", "Вече у Византији", "Врх брда", збирке приповедака "Морнар са Бремена", "Добродошли у град", "Мешовито друштво", "Љубав у мрачној улици", "Пет деценија", "Бог је био овде, али је отишао раније", "Шапутања у Бедламу", драме "Сахранити мртве", "Опсада", "Љубазни људи", "Повлачење у задовољство", "Синови и војници", "Убица", путопис "У друштву делфина".

1990 - Умро је амерички певач, играч и глумац афричког порекла Семи Дејвис, један од највећих забављача 20. века.

1991 - Прва жена председник владе, у историји Француске, социјалиста Едит Кресон, ступила је на дужност.

1991 - Британска краљица Елизабет II постала је први монарх који је говорио у Конгресу САД.

1992 - Серијом експлозија дигнут је у ваздух, односно доведен у неупотребљиво стање, војни аеродром код Бихаћа, један од најважнијих војних објеката ЈНА, чија је изградња коштала наводно чак четири милијарде долара.

1995 - Артиљеријским нападима на српске делове града, муслиманске снаге су отпочеле

снажну офанзиву на положаје јединица Војске Републике Српске око Сарајева, која је после неколико дана окончана потпуним сломом.

1995 - Јапанска полиција је ухапсила вођу верске секте Аум Шинрикјо - Шока Асахару, на основу сумње да је организовао напад нервним гасом у токијском метроу 20. марта 1995. кад је 12 људи умрло а више од 5.000 повређено.

1997 - Заирски (данас Конго) председник Мобуту Сесе Секо напустио је Киншасу ка којој су надирали побуњеници, окончавши тако 32-годишњу аутократску владавину.

1997 - Умро је италијански филмски режисер Ђузепе Де Сантис, један од најзначајнијих представника филмског неореализма насталог у Италији у првим годинама по окончању Другог светског рата. Филмови: "Горки пиринач", "Рим у 11 часова", "Пут дуг годину дана".

2003 - Исламски терористи самоубице, употребљавајући аутомобиле-бомбе и појасеве с експлозивом, активирали су најмање пет снажних детонација у највећем мароканском граду Казабланки, усмртивши 55 особа, укључујући 12 бомбаша. На мети терориста били су белгијски конзулат, хотел "Сафир" у старом делу града, јеврејски културни центар и шпански ресторан и клуб.

2004 - Припадници угандске "Божје армије отпора", екстремне псеудохришћанске организације без прецизне политичке платформе, масакрирали су више од 50 избеглица у једном сабирном логору на северу земље.

2005 - Скупштина Кувајта усвојила је амандман на изборни закон којим се, по први пут у историји земље, женама даје право гласа и право да буду биране.

2006 - Умро је аустријски публициста Гинтер Ненинг, један од најангажованијих новинара и политичара те земље. Био је двоструки доктор наука, један је (од 1958.) од издавача бечког магазина "Форум". Писао је и за немачке недељнике "Шпигл" и "Цајт". Посебно је био активан као борац за заштиту природе и један је од оснивача аустријске

странке Зелених.

2006 - Најмање 115 особа је погинуло у таласу насиља који су започели припадници једне криминалне групе у бразилској држави Сао Паоло. Међу настрадалима, поред криминалаца, била су и 32 полицајаца. Гангстери, наоружани аутоматским пушкама и гранатама, организовали су више од 150 напада широм државе, а њихова главна мета биле су станице полиције.

2007 - Умро је новинар-сатиричар Бранислав Ђуричић. Покретач је поратног издања часописа "Јез", емисије "Весело вече", серије "Породица Јовановић". Један је од најплоднијих српских сатиричара. Новинарску каријеру започео је 1948. у агенцији Танјуг, након чега је радио у листу "Јез" који је обновио, као и у Радио Београду.

2014 - У раним јутарњим сатима бујица настала незапамћеним изливањем Тамнаве и Колубаре, као последица изузетно јаких вишедневних киша, потпуно је поплавила Обреновац. Град је поплављен у интервалу између три и седам часова тог јутра и само мањи делови Обреновца избегли су поплавни талас.

(РТВ)